

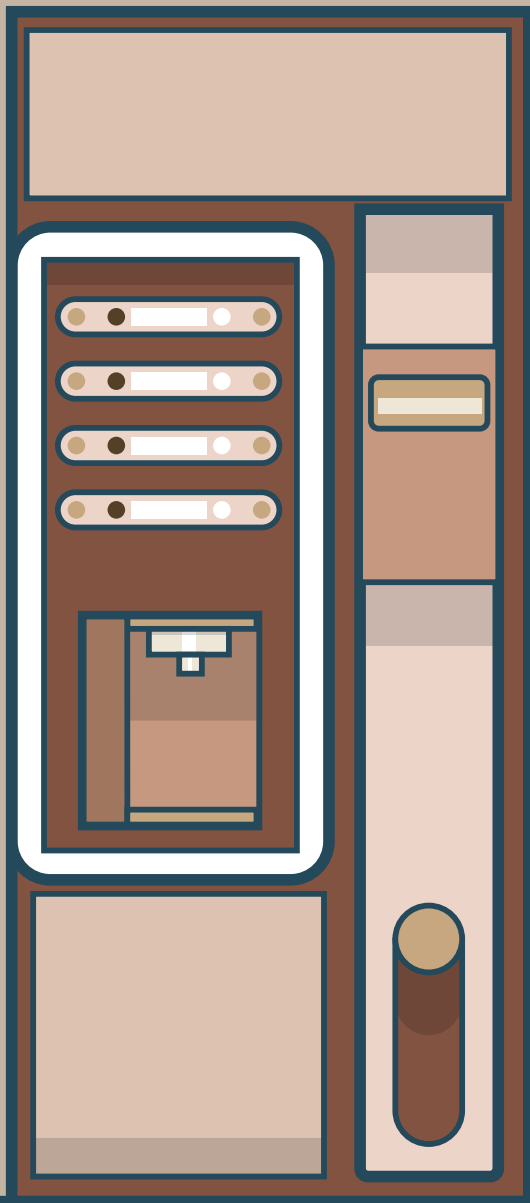
จดหมายข่าวศูนย์พัฒนาวิชาการและกลไกคุ้มครองผู้บริโภคด้านสุขภาพ (คคส.)

สายสัมพันธ์

สื่อสานเครือข่ายคุ้มครองผู้บริโภคและการจัดการความรู้เพื่อขับเคลื่อนสังคมไทยสู่สุขภาพ

จับมือสยบภัยเสี่ยง

ตู้น้ำดื่ม
หยุด
เหรียญ

เรื่องเด่นในฉบับ

- สวกรระแส 'เมาเพราะยาบ้ารุนแรง'
- วางฐานสานทางสู่ 'องค์กรผู้บริโภคคุณภาพ'
- ปูพรมจัดระเบียบ 'ตู้น้ำหยุดเหรียญ' ทุกท้องถิ่น
- ชี้น้ำ 'สินค้าไม่ปลอดภัย' ก่อนระบาดทั่วไทย
- ชี้อมั่นใจ ขายสะดวก ด้วย TalkDD

มองมุม ศคส.

รศ.ดร.วิทยา กุลสมบูรณ์
ผู้จัดการแผนงานพัฒนาวิชาการและกลไกคุ้มครองผู้บริโภคด้านสุขภาพ ศคส.

‘ตู้น้ำดื่มอัตโนมัติ’ ขจัดความเสี่ยงกันเสียที่!

ในวันนี้ น้ำบริโภคจากตู้น้ำดื่มอัตโนมัติกลายเป็นทางเลือกที่อยากจะเสี่ยงสำหรับผู้บริโภคในชุมชนเมือง สถานศึกษา เช่น หอพัก หมู่บ้านจัดสรร หรือตามแหล่งต่าง ๆ

จาก งานวิจัยสถานการณ์ความปลอดภัยของการบริโภคน้ำดื่มจากตู้น้ำดื่มหยอดเหรียญของ โครงการสร้างความความเข้มแข็งกลไกการคุ้มครองผู้บริโภคภาคประชาชน มูลนิธิเพื่อผู้บริโภค (มพบ.) พบว่า สถานที่ที่ตั้งตู้น้ำดื่มหยอดเหรียญส่วนใหญ่ในกรุงเทพมหานคร ตั้งอยู่ใกล้บริเวณที่มีฝุ่นมาก ได้แก่ บริเวณริมถนน ริมฟุตบอลทางเดินเท้า ซึ่งเป็นแหล่งที่มีการสัญจรตลอดเวลา อีกทั้งไม่มีการแสดงฉลากตาม ประกาศคณะกรรมการว่าด้วยฉลากฉบับที่ 31 (พ.ศ. 2553) เรื่อง ให้ตู้น้ำดื่มหยอดเหรียญอัตโนมัติเป็นสินค้าที่ควบคุมฉลาก และมีเพียงจำนวนน้อยที่ได้รับใบอนุญาตประกอบกิจการจากสำนักงานเขตต่าง ๆ

ปี 2558 กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ โดยสำนักคุณภาพอาหารและความปลอดภัยอาหาร (สคอ.) และศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์ (ศวก.) 14 แห่ง ร่วมกันดำเนินงานโครงการบูรณาการอาหารปลอดภัย ได้ทำการตรวจน้ำบริโภคในภาชนะบรรจุที่ปิดสนิทจำนวน 4,928 ตัวอย่าง พบไม่ได้มาตรฐานตามประกาศกระทรวงสาธารณสุขจำนวน 1,854 ตัวอย่าง (ร้อยละ 37.62) จำแนกเป็นไม่ได้มาตรฐานด้านกายภาพและเคมีจำนวน 1,281 ตัวอย่าง (ร้อยละ 26.00) และไม่ได้มาตรฐานด้านจุลินทรีย์จำนวน 799 ตัวอย่าง (ร้อยละ 16.21) ของตัวอย่างน้ำบริโภคในภาชนะบรรจุที่ปิดสนิททั้งหมด ซึ่งสาเหตุหลักมาจากความเป็นกรด-ด่างสูงหรือต่ำกว่ามาตรฐานร้อยละ 24.74 ปริมาณไนเตรท ร้อยละ 1.16 ปริมาณฟลูออไรด์ ร้อยละ 0.73 พบเชื้อโคลิฟอร์ม (Coliform) เกินมาตรฐาน ร้อยละ 15.83 พบเชื้ออีโคไล (E. coli) ร้อยละ 8.83 พบเชื้อก่อโรคอาหารเป็นพิษชนิดสแตฟีโลค็อกคัส ออเรียส (S. aureus) ร้อยละ 1.50 และชนิดซัลโมเนลลา (Salmonella spp.) ร้อยละ 0.75 นอกจากนี้ ยังพบว่าน้ำบริโภคในภาชนะบรรจุที่ปิดสนิทในภาชนะแบบใช้ซ้ำไม่ได้มาตรฐานด้านจุลินทรีย์มากกว่าที่บรรจุในภาชนะแบบใช้ครั้งเดียว

ข้อมูลนี้แสดงให้เห็นว่าน้ำจากตู้น้ำดื่มหยอดเหรียญยังมีปัญหาด้านคุณภาพมาตรฐานซึ่งอาจมาจากการขาดการดูแลบำรุงรักษา ส่งผลกระทบต่อสุขภาพของผู้บริโภคได้

สิ่งที่ต้องกระทำอย่างเร่งด่วนคือ การเริ่มบูรณาการการทำงานของหน่วยงาน เพื่อจัดการปัญหาที่เกิดขึ้นซึ่งนับเป็นงานที่ทำทายนมาก เพราะคุณภาพจากตู้น้ำดื่มเล็ก ๆ แต่ละตู้ล้วนเกี่ยวข้องกับหน่วยงานมากมายอย่างไม่น่าเชื่อ

นั่นคือ กรมอนามัย สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา (อย.) กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค (สคบ.) สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม (สมอ.) กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กรุงเทพมหานคร รวมถึงผู้ประกอบการธุรกิจน้ำดื่มอัตโนมัติ

มองจากมุม แผนงานพัฒนาวิชาการและกลไกคุ้มครองผู้บริโภคด้านสุขภาพ (คคส.) แนวทางที่ควรดำเนินการเพื่อขจัดความเสี่ยงเรื่องนี้มี 4 ด้านหลัก ได้แก่

หนึ่ง ราชการส่วนท้องถิ่นทุกท้องถิ่นออกข้อกำหนดท้องถิ่นในการควบคุมการประกอบธุรกิจตู้น้ำดื่มหยอดเหรียญโดยเร็ว

สอง ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องตรวจสอบ ติดตาม ควบคุมกำกับให้เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนดเพื่อคุ้มครองผู้บริโภคให้ปลอดภัย

สาม ผู้ประกอบการต้องดำเนินการยื่นขออนุญาต และให้ข้อมูลที่ต่อระบบในฉลาก

สี่ เครือข่ายทั้งหน่วยงานราชการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรผู้บริโภค ผู้ประกอบการ และประชาชน จัดทำข้อตกลงร่วมกันในการดำเนินการให้บรรลุผล

น้ำคือปัจจัยสี่ที่ชีวิตไม่อาจขาดได้ ดังนั้น การกำกับดูแลมาตรฐานและคุณภาพของตู้น้ำดื่มหยอดเหรียญจึงเป็นเรื่องสำคัญที่ต้องทำให้สำเร็จโดยเร่งด่วน

ที่ปรึกษา รศ.ดร.วิทยา กุลสมบูรณ์,
ผศ.ดร.วรรณ ศรีวิริยานุภาพ
บรรณาธิการ อภิญา ตันทวีวงศ์
กองบรรณาธิการ สุกัญญา พวงมณี,
สรวิโรจน์ สุขมลสันต์, สุนันทา พึ่งสร้อยระย้า,
รัตนา พงษ์วานิชอนันต์
ออกแบบรูปเล่ม วัฒนสินธุ์ สุวรรตยานนท์
จัดทำโดย ศูนย์พัฒนาวิชาการและกลไก
คุ้มครองผู้บริโภคด้านสุขภาพ (คคส.)
คณะเภสัชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
สนับสนุนโดย สำนักงานกองทุนสนับสนุน
การสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)
ติดต่อ คคส. ได้ที่ ศูนย์วิชาการคุ้มครอง
ผู้บริโภคด้านสุขภาพ (คคส.) คณะเภสัช
ศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปทุมวัน
กรุงเทพฯ 10330
โทรศัพท์ 0-2218-8445 โทรสาร 0-2251-3531
ท่านสามารถดาวน์โหลด จดหมายข่าว
“สานพลัง” และข้อมูลเพิ่มเติมจากเรื่อง
ต่างๆ ในแต่ละฉบับได้ที่ เว็บไซต์ <http://www.thaihealthconsumer.org>

เดินหน้า 'สภาผู้บริโภคแห่งชาติ'

เมื่อวันที่ 15 มีนาคม 2559 แผนงานพัฒนาวิชาการและกลไกคุ้มครองผู้บริโภคด้านสุขภาพ (คคส.) ร่วมกับคณะกรรมการองค์การอิสระเพื่อการคุ้มครองผู้บริโภคภาคประชาชน (คอบช.) มูลนิธิเพื่อผู้บริโภค (มพบ.) ศูนย์วิชาการเฝ้าระวังและพัฒนาระบบยา (กพย.) สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) และ เครือข่ายองค์กรผู้บริโภค จัดประชุมสภาผู้บริโภคแห่งชาติ ครั้งที่ 1 เพื่อให้องค์กรผู้บริโภคทั่วประเทศ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมกำหนดทิศทางการจัดโครงสร้างสภาผู้บริโภคแห่งชาติ

ในงานนี้ คคส. ร่วมนำเสนอข้อมูลสถานการณ์และการพัฒนาระบบคุ้มครองผู้บริโภคด้านสุขภาพ 2 ประเด็น คือ รายงานสถานการณ์การคุ้มครองผู้บริโภคด้านสุขภาพ และการจัดลำดับสินค้าไม่ปลอดภัย และระบบแจ้งเตือนภัยสินค้าไม่ปลอดภัย

ทั้งนี้ ทุกวันที่ 15 มีนาคมของทุกปีเป็น 'วันสิทธิผู้บริโภคสากล' (World Consumer Rights Day) โดยในปีนี้เป็น **สหพันธ์ผู้บริโภคสากล (Consumers International: CI)** ให้ความสำคัญกับเรื่องอาหารปลอดภัยและการรณรงค์ในหัวข้อ 'สร้างสุขภาพที่ดี ต้องไม่มียาปฏิชีวนะ' (Antibiotics Off the Menu) เพื่อลดอันตรายจากเชื้อดื้อยาปฏิชีวนะ รวมทั้งลด ละ เลิกการใช้อยาปฏิชีวนะในกระบวนการเลี้ยงสัตว์เพื่อเป็นอาหาร

พัฒนา 'ระบบคุ้มครองผู้บริโภคไทย' ใน สปท.

รศ.ดร.ภก.วิทยา กุลสมบูรณ์ ผู้จัดการแผนงานพัฒนาวิชาการและกลไกคุ้มครองผู้บริโภคด้านสุขภาพ (คคส.) ได้รับแต่งตั้งเป็น **อนุกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปด้านการคุ้มครองผู้บริโภค** ในคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านสังคม สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ (สปท.) ซึ่งมีภารกิจในการพิจารณา ศึกษา วิเคราะห์ จัดทำแนวทาง แผนการปฏิรูป วิธีการปฏิรูป พร้อมกำหนดเวลาการปฏิรูปและข้อเสนอแนะเพื่อการขับเคลื่อนประเด็นคุ้มครองผู้บริโภค ถือเป็นความก้าวหน้าที่จะส่งผลต่อการพัฒนาระบบการคุ้มครองผู้บริโภคระดับชาติในระยะยาว

ปพรหมจัดระเบียบ ‘ผู้นำดื่มหยอดเหรียญ’ ทุกท้องถิ่น

ทางออกที่ได้รับความสนใจอย่างกว้างขวางหลังมีการตีแผ่ปัญหาน้ำดื่มจากตู้จำหน่ายหยอดเหรียญไม่ปลอดภัยคือ แนวคิดการแก้ปัญหาจากระดับพื้นที่แบบ ‘ปูพรม’ โดยเชื่อมโยงหน่วยงานท้องถิ่นทั่วประเทศเข้ามาจับบทบาทสำคัญในการเป็น ‘ผู้กำหนดและคุมกฎ’ ในการจัดระเบียบตู้จำหน่ายหยอดเหรียญ ‘สาบพลัง’ จึงขอนัดสนทนากับ ‘ศิย์แมน’ สำคัญ 2 ท่านที่จะร่วมผลักดันเรื่องนี้ให้บรรลุผล

จิรัชย์ มุลทองโรย

รองปลัดประจำสำนักนายกรัฐมนตรี

และประธานคณะกรรมการพิจารณาแนวทางการจัดทำข้อบังคับกฎหมาย เพื่อควบคุมคุณภาพตู้จำหน่ายหยอดเหรียญ

คณะกรรมการฯ มีบทบาทคลี่คลายปัญหา อย่างไร

“เนื่องจากประเด็นนี้มีหลายหน่วยงานที่รับผิดชอบ แต่การกำกับดูแลของทั้งสองหน่วยงานนี้ยังไม่ครอบคลุมประกอบของการจะแก้ไขปัญหาได้ เพราะฉะนั้น สิ่งที่จะมาจัดระเบียบตู้จำหน่ายหยอดเหรียญได้ คือต้องให้ภาคส่วนที่เกี่ยวข้องเข้ามาหาแนวทางร่วมกัน การมีคณะกรรมการฯ ขึ้นมาเพื่อผลักดันให้หน่วยงานของรัฐดำเนินการในเรื่องเหล่านี้อย่างเป็นทางการมากขึ้น โดยได้รับการสนับสนุนจาก แผนงานพัฒนาวิชาการและกลไกคุ้มครองผู้บริโภคด้านสุขภาพ (คคส.) ที่ชักชวนหน่วยงานต่างๆ มาร่วมกันแก้ปัญหา

จากการหารือที่ผ่านมา คณะกรรมการฯ พบว่า องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานที่มีบทบาทเป็นผู้กำกับดูแลเรื่องนี้ได้ เช่น กรุงเทพมหานครที่มีเทศบัญญัติเกี่ยวกับการติดตั้งตู้จำหน่ายหยอดเหรียญอยู่แล้ว เราจึงใช้กฎหมายท้องถิ่นดังกล่าวมาใช้เป็นตัวเทียบเคียงในการกำหนดต้นแบบข้อบัญญัติ เพื่อให้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น (เทศบาลหรือองค์การบริหารส่วนตำบล) ทั้งประเทศนำไปปฏิบัติต่อไป”

เทศบัญญัตินี้จะครอบคลุมในเรื่องใดบ้าง

“ประเด็นสำคัญ เช่น ผู้ได้รับอนุญาตต้องมีคุณสมบัติอย่างไร การขออนุญาตผลิตและติดตั้งตู้จำหน่ายหยอดเหรียญ การต่อใบขออนุญาตต้องทำอะไร แหล่งน้ำที่จะเข้ามาสู่ตู้ต้องมีคุณภาพอย่างไร การควบคุมตรวจสอบคุณภาพน้ำเป็นอย่างไร รวมถึงบทลงโทษและการบังคับใช้กฎหมายต่างๆ เป็นต้น ทั้งหมดนี้คือสิ่งที่เราอยากสร้างความมั่นใจให้ผู้บริโภค

นอกจากนี้ ยังมีกลไกที่เข้าไปเสริมให้ท้องถิ่นมีบทบาทมากขึ้น คือ คณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ที่จะช่วยผลักดันให้เกิดการปฏิบัติที่เป็นจริงมากขึ้น ทั้งการประสานงาน กำกับดูแล

เร่งรัดตรวจติดตาม เนื่องจากการปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหลายภาคส่วน และเมื่อได้ร่างเทศบัญญัติออกมาแล้ว เราจะนำเสนอคณะกรรมการการกระจายอำนาจฯ ให้เป็นไปตามกฎหมายที่จะมาช่วยดูแลการดำเนินการของหน่วยงานต่างๆ”

สานพลัง : การจัดทำร่างเทศบัญญัติไปถึงขั้นตอนใด

“ล่าสุดที่การประชุมได้ช่วยกันพิจารณาร่างเทศบัญญัติเพื่อให้ครอบคลุมประเด็นต่างๆ มากที่สุด และส่งเวียนไปยังท้องถิ่นต่างๆ โดยขอความร่วมมือจากกระทรวงมหาดไทยให้ประสานไปยังผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด เพื่อช่วยกันผลักดันข้อบัญญัติให้เกิดเป็นรูปธรรมขึ้นมา

สิ่งที่น่ายินดีคือ ขณะนี้ได้มีการนำเสนอเรื่องนี้เป็นนโยบายสาธารณะเพื่อสุขภาพ โดยจัดเป็นระเบียบวาระการประชุมสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ เรื่อง ‘น้ำดื่มปลอดภัยเพื่อประชาชน’ ในปีนี้ และได้แต่งตั้งคณะทำงานพัฒนาข้อเสนอโยบายเฉพาะประเด็น โดยมีอธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นเป็นประธาน

ผมมองว่านี่จะเป็นการส่งเสริมให้งานที่เราทำกันอยู่ด้วยความสมัครใจ ได้รับความร่วมมือจากภาคส่วนต่างๆ ทั้งภาคผู้ประกอบการและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการร่วมกันทำงานอย่างเป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้นครับ”

ณรงค์ เชื้อบุญช่วย

ผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

“เนื่องจากที่ผ่านมามีหลายหน่วยงานที่รับผิดชอบ โดยแต่ละส่วนมีอำนาจหน้าที่ของตัวเอง การจะแก้ปัญหาแต่ละครั้งมีข้อจำกัดมาก ที่ประชุมคณะกรรมการพิจารณาแนวทางการจัดทำข้อบังคับกฎหมายเพื่อควบคุมคุณภาพดื่มน้ำดื่มหยอดเหรียญ จึงเห็นว่าน่าจะให้คณะกรรมการการกระจายอำนาจฯ เข้ามาเป็นหน่วยบูรณาการการทำงาน

เมื่อคณะกรรมการมีมติรับร่างเทศบัญญัติแล้ว แต่ละหน่วยก็ต้องไปดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ที่กำหนดไว้ และมีการกำกับติดตาม โดยจะมีการนัดประชุมหารือกันในประเด็นต่างๆ ในนามของคณะกรรมการการกระจายอำนาจฯ ต่อไป

เราเตรียมการจัดทำเทศบัญญัติให้ท้องถิ่นไปปฏิบัติตาม ซึ่งเป็นอำนาจหน้าที่ตาม พ.ร.บ. การสาธารณสุข พ.ศ. 2535 ที่ท้องถิ่นสามารถทำเป็น ‘กฎหมายลูก’ หรือกฎหมายของท้องถิ่นออกมา เมื่อประกาศฉบับนี้ออกมาก็จะทำให้ท้องถิ่นสามารถควบคุมดูแลผู้ประกอบการได้ว่าจะต้องมาขึ้นทะเบียนต่อใบอนุญาตดูแลคุณภาพน้ำตามที่กำหนดไว้ในเทศบัญญัติ

ขณะนี้ร่างเทศบัญญัติอยู่ในส่วนงานฯ ของนิติกร สำนักงานคณะกรรมการการกระจายอำนาจฯ เพื่อตรวจสอบอีกครั้งว่าจะมีประเด็นอะไรเพิ่มเติมอีกหรือไม่ อย่างไร โดยพิจารณาเทียบเคียงกับเทศบัญญัติของ กทม. ซึ่งมีอยู่แล้ว บางประเด็นจะได้มีการปรับปรุง

เป้าหมายคือ เพื่อให้ผู้บริโภคมีน้ำดื่มที่ปลอดภัย และไม่กระทบผู้ประกอบการมากเกินไป”

บทเสด็จทางถาวรจัดการความรู้

กองบรรณาธิการ

สาวกระแส 'เมาเพราะยาบ้ารุนแรง'

16 เมษายน 2558 สภ.เมืองอุดรฯ รับแจ้งเหตุ พระสงฆ์อยู่ในอาการเมาเดินโซเซอยู่ในสถานี่ ชนสงฯ ในมือถือยาบ้ารุนแรงร่างกายทรพญานาค เมื่อเป่าวัดแอลกอฮอล์ พบร่างกายมีแอลกอฮอล์ ถึง 376 มก.%

นี่คือหนึ่งในข่าวพระสงฆ์มีอาการคล้ายคนเมาอาละวาดตามที่สาธารณะ ซึ่งถูกเผยแพร่สู่การรับรู้ของสังคมหลายต่อหลายครั้ง ในช่วง 2-3 ปีที่ผ่านมา

รู้หรือไม่ว่า เมื่อสาวลึกลงไป พบว่าหลายกรณีในจำนวนนี้มี 'ยาบ้ารุนแรงทรพญานาค' เข้าไปเกี่ยวข้อง

เหตุโดยยาแผนโบราณที่ขึ้นทะเบียนตำรับยาถูกต้องตามที่กฎหมายกำหนด มีการจำหน่ายในร้านขายยาที่ได้รับอนุญาตนี้ จึงกลายเป็นที่มาของ 'อาการมินเมาไร้สติ' ดังข่าวที่ปรากฏ

'सानพลัง' ได้สืบสาวงานวิจัยในเรื่องนี้มาแล้วสู่กันฟัง

ไชยาพิศ ก่อพิชฌันต์

ศูนย์เฝ้าระวังความปลอดภัยด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพ สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา (อย.) ระบุว่า ยาบ้ารุนแรงร่างกายทรพญานาคมีปริมาณแอลกอฮอล์สูงกว่า ยาตำรับอื่น โดยผลวิเคราะห์พบปริมาณแอลกอฮอล์ 13.47, 14.55, 14.56, 14.64, 14.73, 15.09 และ 15.14 กรัม/100 มิลลิลิตร ซึ่งสูงกว่าปริมาณที่กฎหมายอนุญาตให้ใช้เพื่อเป็นตัวทำละลายในสูตรยาแผนโบราณที่ขึ้นทะเบียน

กรณีนี้ถือว่าผู้ประกอบการไม่ปฏิบัติตามตำรับยาที่ได้ขึ้นทะเบียนไว้ เท่ากับเป็นการฝ่าฝืนมาตรา 68 (1) ซึ่งมีบทลงโทษตามมาตรา 115 แห่งพระราชบัญญัติยา พ.ศ. 2510 ต้องระวางโทษปรับซึ่งน้อยนิดอย่างน่าใจหาย นั่นคือปรับตั้งแต่ห้าร้อยบาทถึงสองพันบาท

ขณะเดียวกัน ยาผสมแอลกอฮอล์ในปริมาณสูงดังกล่าว ยังถูกนำมาใช้ผิดวัตถุประสงค์ คือแทนที่จะใช้เป็น 'ยาบ้ารุนแรง' ดังที่บรรยายสรรพคุณ กลับกลายเป็นการใช้แทนสิ่งมีนเมา ทั้งโดยรู้และรู้เท่าไม่ถึงการณ์ จนก่อผลพวงอลหม่านตามมาดังที่เป็นข่าวคราวให้ตกใจและสลดใจกันไปหลายระลอก

สืบสาวเพื่อให้สะสาง

เมื่อปัญหาถูก 'สาวปม' แต่ปมนั้นยังไม่ถูก 'สาว' ให้กระจ่าง จึงนำมาสู่การศึกษา แนวทางการจัดการปัญหาการนำยาแผนโบราณไปใช้ในทางที่ผิด: กรณีศึกษา ยาบ้ารุนแรงร่างกายทรพญานาค โดย ภูษนุชน้อย ประภาใส หนึ่งในผู้ผ่านหลักสูตรการฝึกอบรมเพื่อรับหนังสืออนุมัติเป็นผู้มีความรู้ความชำนาญในการประกอบวิชาชีพเภสัชกรรม สาขาการคุ้มครองผู้บริโภคด้านยาและสุขภาพ (นคปส.) รุ่นที่ 2

ภูษนุชน้อย ได้นำองค์ความรู้จากการอบรมวิชาความชำนาญด้านการวิเคราะห์การจัดการความเสี่ยงในงานคุ้มครองผู้บริโภค มาค้นหาสาเหตุของการใช้ยาผิดวัตถุประสงค์ในครั้งนี้ โดยศึกษา ยาบ้ารุนแรงร่างกายทรพญานาคที่ได้ขึ้นทะเบียนตำรับยากับสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา จำนวน 3 ทะเบียนตำรับ ได้แก่ ยาบ้ารุนแรงร่างกายทรพญานาค เลขทะเบียนยา 78/ 2551 ยาบ้ารุนแรงร่างกายทรพญานาค สูตร 2 เลขทะเบียนยา 167/ 2555 และยาน้ำแก้ปวดเมื่อยทรพญานาค เลขทะเบียนยา 360/ 2558

จากการศึกษาข้อมูลจากการลงพื้นที่สังเกตการณ์และการสัมภาษณ์เชิงลึกกับกลุ่มตัวอย่างจากส่วนกลาง ได้แก่ สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา (อย.) สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด และโรงพยาบาลชุมชนที่พบปัญหานี้ ในเขตสุขภาพที่ 8 และ 10 ร่วมกับการสืบค้นจากแหล่งข้อมูลออนไลน์ กระทั่งได้ข้อสรุปสาเหตุสำคัญของการนำยาพวงมาลัยไปใช้ในทางที่ผิด 10 ประเด็นที่น่าสนใจ เช่น

- **ชื่อ** การใช้ชื่อว่าเป็นยาบำรุงร่างกาย ทำให้ผู้บริโภคเข้าใจผิดคิดว่าช่วยให้ร่างกายแข็งแรง บางคนจึงกินทุกเช้า ก่อนไปทำงานนอกบ้าน และชาวบ้านซื้อถวายพระ เพราะเข้าใจว่าเป็นยาบำรุง
- **ฉลาก** บริษัทผู้ผลิตได้ผลิตยาแก้ปวดเมื่อยตราพวงมาลัย โดยให้รูปแบบฉลากเป็นแบบเดียวกับยาบำรุงร่างกายต่างกันแค่ชื่อ
- **ช่องทางการขาย** วางร่วมกับเครื่องดื่มชูกำลังและแอลกอฮอล์ วางในตู้แช่ตามร้านของชำ กลุ่มที่ติดเหล้า กลุ่มวัยรุ่นหรือกลุ่มผู้สูงอายุที่ต้องการกินซื้อได้ง่าย ๆ และพบคนซื้อกินแบบเหล่านี้คือ 1 เบิก กินตอนเช้าแล้วไปทำงาน

- **การโฆษณา** มีการออกโฆษณาทางสื่อช่องถ่ายทอดการชกมวย โดยกลุ่มที่ใช้จะเป็นพ่อบ้านหรือผู้สูงอายุ สื่อออกมาจุดประเด็นทำให้เกิดการแพร่หลาย

จากปัญหาที่พบ งานศึกษานี้จึงเสนอแนะแนวทางเพื่อลดโอกาสการใช้ยาผิดวัตถุประสงค์ ดังนี้

- **ควรต้องมีการสื่อสารความเสี่ยง (Risk Communication)** เกี่ยวกับยาแผนโบราณที่มีแอลกอฮอล์เป็นส่วนผสมให้กับกลุ่มผู้บริโภค ผู้ใช้แรงงาน เด็กและวัยรุ่น พระสงฆ์ และผู้ขับขีรถทุกประเภท โดยร่วมกับการรณรงค์ลดแอลกอฮอล์
- **หน่วยงานที่รับผิดชอบด้านกฎหมาย** อย่าง อย. ควรทบทวนทะเบียนตำรับยาที่มีแอลกอฮอล์เป็นส่วนผสม
- **จัดทำประกาศกระทรวงสาธารณสุข** เฉพาะเรื่องยาแผนโบราณที่มีแอลกอฮอล์เป็นส่วนผสม
- **ควบคุมการจำหน่ายยาแผนโบราณที่มีแอลกอฮอล์เป็นส่วนผสม** ให้เป็นไปตาม พ.ร.บ. ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และควรกำหนดให้เป็นยุทธศาสตร์ในการแก้ไขปัญหาการนำไปใช้ในทางที่ผิด

เพื่อร่วมทาง

รวมพลคนห่วงคุณภาพ ‘ตู้น้ำดื่มหยอดเหรียญ’

สืบเนื่องจากประเด็นปัญหาตู้น้ำดื่มหยอดเหรียญ ที่พบปัญหาคุณภาพน้ำไม่ปลอดภัยสำหรับการบริโภค ทั้งจากสถานที่ตั้ง ความสะดวกของเครื่อง แหล่งที่มาของน้ำดิบ ไปจนถึงพฤติกรรมผู้บริโภคเองที่ใช้ภาชนะไม่สะอาดรองรับน้ำ ฯลฯ ได้นำมาสู่ความพยายามในการแสวงหาแนวร่วมจัดการปัญหาเหล่านี้ร่วมกัน

แผนงานพัฒนาวิชาการและกลไกคุ้มครองผู้บริโภคด้านสุขภาพ (คคส.) เป็นส่วนหนึ่งในความเคลื่อนไหวนี้ โดยประสานความร่วมมือกับภาคีเครือข่าย ทั้งภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ สำนักนายกรัฐมนตรี สำนักงานคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น สำนักอนามัย กรุงเทพมหานคร กรมอนามัย กรม-

วิทยาศาสตร์การแพทย์ สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา (อย.) สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค (สคบ.) สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม (สมอ.) การประสานครหลวง การประสานส่วนภูมิภาค สมาคมธุรกิจหยอดเหรียญไทย สมาคมองค์การบริหารส่วนจังหวัดแห่งประเทศไทย และมูลนิธิเพื่อผู้บริโภค (มพบ.) มาร่วมกันเป็นเจ้าภาพหลักในการแก้ไขปัญหาแบบบูรณาการระหว่างหน่วยงาน เพื่อให้ปัญหานี้คลี่คลายอย่างเป็นระบบ และไปในทิศทางเดียวกัน

นายินดีที่หน่วยงานต่าง ๆ ดังกล่าวก้าวเข้ามาช่วยในกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อรวมพลังคลี่คลายปัญหาบนเป้าหมายร่วมกัน นั่นคือ ผู้บริโภคมีน้ำดื่มที่สะอาดปลอดภัยไว้บริโภค

เรื่องจากปก

รัตนา พงษ์วานิชxonันต์

จับมือสยบภัยเสี่ยง 'ตู้น้ำดื่มหยอด' รับผิดชอบ ขณะที่หนทาง ร้อยแนวทางการแก้ปัญหาด้วยกัน

ทุกวัน ชีวิตของมนุษย์ไม่อาจขาดน้ำบริโภค

หากไม่อาจแสวงหา 'น้ำดื่ม' สะอาดมาหล่อเลี้ยง ในชีวิตประจำวันได้แล้วจะเกิดอะไรขึ้นกับเรา แต่ละคน...

น้ำดื่มหยอดหรือภัย

เสี่ยงในความสะดวก

แหล่งน้ำดื่มแสนสะดวกที่คนไทยนับล้านพึ่งพาในวันนี้ คือ ตู้น้ำดื่มหยอดเหรียญที่วางให้บริการตามแหล่งชุมชนทุกหนแห่ง

แม้ตอบใจกับความสะดวกและประหยัด แต่ข้อมูลการวิจัยโดย คณะกรรมการองค์การอิสระเพื่อการคุ้มครองผู้บริโภค ภาคประชาชน (คอบช.) เรื่อง สถานการณ์ความปลอดภัยของการบริโภคน้ำดื่มจาก ตู้น้ำดื่มหยอดเหรียญ จากการสำรวจตู้น้ำดื่ม 855 ตู้ ในเขตกรุงเทพมหานคร ชี้ให้เห็นถึงความเสี่ยงของน้ำดื่มจากแหล่งนี้

ทั้ง สถานที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ไม่เหมาะสม เช่น มีฝุ่นควันมาก ร้อยละ 76.3 อยู่ใกล้แหล่งระบายน้ำเสีย น้ำขัง ร้อยละ 28.3 และอยู่ใกล้ที่ทิ้งขยะ แหล่งเพาะพันธุ์สัตว์ที่เป็นพาหนะนำโรค ร้อยละ 22 ผู้ประกอบการไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย โดยพบว่ามีการขออนุญาตประกอบกิจการเพียง ร้อยละ 8.24 หรือเท่ากับว่ามี 'ผู้ประกอบการเถื่อน' ถึง ร้อยละ 91.76 ในขณะที่ ตู้น้ำดื่มหยอดเหรียญซึ่งเป็นสินค้าที่ต้องควบคุมฉลากกลับมีตู้น้ำดื่มเพียง ร้อยละ 6 ที่แสดงรายงานการ-

ตรวจสอบคุณภาพ และ ร้อยละ 7 ที่แสดงรายงานการเปลี่ยนไส้กรอง ยิ่งไปกว่านั้นมีตู้น้ำเพียง ร้อยละ 43 ที่ล้างถังเก็บน้ำภายในตู้ทุกเดือน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ภาณุ.ชวัลลย์ เมทสวัสดิชัย วิทยาลัยการคุ้มครองผู้บริโภคด้านยาและสุขภาพแห่งประเทศไทย (วคบท.) ซึ่งประเมินความเสี่ยงน้ำดื่มจากตู้หยอดเหรียญใน 5 จังหวัด ได้แก่ กรุงเทพฯ นนทบุรี ปทุมธานี พระนครศรีอยุธยา และสระบุรี ที่นอกจากพบความเสี่ยงคล้ายคลึงกันยังพบว่า คุณภาพน้ำไม่ผ่านมาตรฐาน ร้อยละ 28.1 ซึ่งมีสาเหตุมาจากค่าความเป็นกรด-ด่างของน้ำ มีจุลินทรีย์ปนเปื้อนเกินเกณฑ์มาตรฐาน เป็นต้น

ต่างคนต่างแก้... แต่ปัญหายังอยู่

แม้พบปัญหาแจ่มแจ้ง แต่กลับแก้ได้ยาก ด้วยสาเหตุจากการที่มีหลายภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็น

- **หน่วยงานที่ออกใบอนุญาต** : องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น
- **หน่วยงานที่ดูแลเรื่องคุณภาพน้ำดื่ม** : สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา (อย.) สำนักสุขาภิบาลอาหารและน้ำ กรมอนามัย
- **หน่วยงานที่ดูแลมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม** : สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม (สมอ.)
- **หน่วยงานคุ้มครองผู้บริโภค** : สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค (สคบ.)

สภาพเช่นนี้ทำให้การแก้ปัญหาที่ผ่านมาเป็นลักษณะต่างคนต่างทำตามชอบเขตอำนาจความ-

รับผิดชอบ ขณะที่หนทาง ร้อยแนวทางการแก้ปัญหาด้วยกัน

สร้างกลไก 'บูรณาการ'

จากสภาพการณ์ที่เกิดขึ้นนี้ ร้อยหน่วยงานต่างๆ เข้าด้วย

พิจารณาแนวทางการจัด

ควบคุมคุณภาพตู้น้ำดื่ม

แผนงานพัฒนาวิชาการ

ผู้บริโภคด้านสุขภาพ (ค

คุณวุฒิและผู้แทนจากหน้ ทั้งภาครัฐและเอกชน เข

สำนักงานคณะกรรมการ

องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

ท้องถิ่น กระทรวงมหาดไท

ศาสตร์การแพทย์ ศูนย์วิทย

อนามัยกรุงเทพมหานคร

ผู้บริโภค อย. และ สมอ.

ในการกำกับดูแลคุณภาพตู้

ปฏิบัติการณ์ได้ 'เปิดทางใ

รับรู้ปัญหาในภาพรวมแล

ปัญหานี้ร่วมกัน โดยเฉพาะ

ให้องค์กรปกครองส่วนท

การดูแลคุ้มครองผู้บริโภค

ทำงานด้านวิชาการขึ้นมาเพ

ควบคุมกิจการผลิตน้ำดื่มจ

พ.ศ. ... ที่ออกตามกฎหมายก

‘

งที่ควรเป็นคือ การเชื่อม
ระหว่างหน่วยงานเข้า

สร้างปัญหา

มาสู่การสร้างกลไกเชื่อม
กันผ่าน คณะกรรมการ
ทำข้อบังคับกฎหมายเพื่อ
หยุดเหี้ยม โดย
และกลไกคุ้มครอง
(คส.) เชื่อมประสานผู้ทรง
อำนาจต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง
ใน สำนักนายกรัฐมนตรี
การกระจายอำนาจให้แก่
กรมส่งเสริมการปกครอง-
ย กรมอนามัย กรมวิทยา-
ศาสตร์การแพทย์ สำนัก-
การประปา มูลนิธิเพื่อ
 ฯลฯ มาร่วมกันร่างแนวทาง
น้ำหยุดเหี้ยม

‘ ให้หน่วยงานต่างๆ ได้
มีแนวทางในการจัดการ
ข้อสรุปในการขับเคลื่อน
ท้องถิ่นออกข้อกำหนดใน
กค ด้วยการแต่งตั้งคณะ
จัดทำ (ร่าง) เทศบัญญัติ
เครื่องจำหน่ายอัตโนมัติ
การกระจายอำนาจให้ท้องถิ่น

มีคณะกรรมการสาธารณสุขทำหน้าที่กำกับดูแล และ
เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจเพิกถอน สิ่งแก้ไข เปรียบ
เทียบปรับได้

นอกจากนี้ ที่ประชุมยังได้เสนอให้มีการกำหนด
มาตรฐานคุณภาพน้ำก่อนและหลังผลิตด้วยเครื่อง
จำหน่ายน้ำอัตโนมัติ การบำรุงรักษา การบันทึกและ
การรายงาน รวมทั้งเสนอแนะแนวทางเพื่อพัฒนาระบบ
ควบคุมคุณภาพ และระบบควบคุมคุณภาพให้สัมพันธ์
กับการต่ออายุใบอนุญาตกิจการตู้จำหน่ายน้ำดื่มหยุดเหี้ยม

หากเทศบัญญัติถูกยกกว้างเสร็จเรียบร้อยจะถูกส่งต่อไป
ยังคณะกรรมการกระจายอำนาจฯ เพื่อประสานองค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่นรับไม้ต่อสู่การ ‘ปฐม’ กำกับดูแล
คุณภาพตู้จำหน่ายน้ำดื่มหยุดเหี้ยมแบบครบวงจร

เพื่อเป็นหลักประกันว่า ตู้จำหน่ายน้ำดื่มหยุดเหี้ยมจะ
เป็นแหล่งน้ำดื่มที่สะอาดและประหยัด ปลอดภัย
ต่อการบริโภคและดีต่อสุขภาพสมดังคุณภาพที่
ควรเป็น

เครือข่ายสื่ออาชีพ

กองบรรณาธิการ

วางฐานสานทางสู่ ‘องค์กรผู้บริโภคคุณภาพ’

ภายหลังจากที่ แผนงานพัฒนาวิชาการและกลไก **คุ้มครองผู้บริโภคด้านสุขภาพ (คคส.)** ร่วมกับ ภาควิชาถ่ายภาพผู้บริโภคภาคประชาชน จัดประชุม แนะนำหลักเกณฑ์ของ**องค์กรผู้บริโภคคุณภาพ** ในพื้นที่จังหวัดต่าง ๆ ได้แก่ ร้อยเอ็ด ลำปาง ลำพูน เชียงราย และพะเยา จนได้รับเสียงตอบรับอย่างดี จากองค์กรต่าง ๆ

ล่าสุดในเดือนมิถุนายนที่ผ่านมา คคส. และ เครือข่ายฯ ได้มีโอกาสเดินสายเพื่อสร้างความเข้าใจ ให้กับเครือข่ายองค์กรผู้บริโภคที่สนใจในจังหวัดต่าง ๆ เพิ่มเติมอีกกลุ่มหนึ่ง เช่น เพชรบุรี สตูล และ กภาพสินธุ์

กิจกรรมนี้ นับเป็นโอกาสสำคัญที่ คคส. ร่วมกับ ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้แทนองค์กรผู้บริโภคภาคประชาชนได้ร่วมกันส่งเสริมให้องค์กรผู้บริโภคทั่วประเทศเกิดความเข้มแข็ง เพื่อเป็นกำลังสำคัญในการคุ้มครองผู้บริโภคอย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ

เนื้อหาหลักในการประชุมนี้ มุ่งเน้นทำความเข้าใจ ในหลักการ 3 ข้อ ของ ‘**องค์กรผู้บริโภคคุณภาพ**’ นั่นคือ

หนึ่ง ต้องเป็นไปเพื่อสร้างความเข้มแข็ง และส่งเสริม การมีส่วนร่วมของภาคประชาสังคมและภาคประชาชน

สอง ต้องสอดคล้องกับหลักการประชาธิปไตย และบทบัญญัติ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

สาม ต้องมุ่งเพื่อการส่งเสริมและพัฒนาบทบาทรวมถึง ขีดความสามารถของภาคประชาชนในการคุ้มครองผู้บริโภค

นอกจากนี้ ยังปฏิเสธทัศนคติให้มองเห็นภาพพัฒนาการองค์กร ผู้บริโภคคุณภาพที่แบ่งออกได้เป็น 3 ระดับ ดังนี้

ขั้นพื้นฐาน เพื่อส่งเสริมการผนึกกำลังเป็นองค์กรผู้บริโภค

ขั้นมีสิทธิ เพื่อคัดเลือกองค์กรผู้บริโภคที่มีสิทธิเสนอผู้แทนเข้ารับเลือกเป็นกรรมการองค์กรอิสระ

ขั้นสูง เพื่อการพัฒนาองค์กรให้มีระบบบริหารจัดการที่เข้มแข็งและมีธรรมาภิบาล

เพื่อสนับสนุนให้องค์กรผู้บริโภคทั่วประเทศสามารถประเมินตนเองได้อย่างสะดวก คคส. จึงนำหลักเกณฑ์ทั้ง 3 ระดับนี้ มาพัฒนาให้อยู่ในรูปแบบ ‘**ระบบประเมินองค์กรคุ้มครองผู้บริโภคออนไลน์**’ ที่เข้าถึงได้ง่ายๆ จากทุกหนแห่ง ผ่านทางเว็บไซต์ของ คคส. โดยไม่มีค่าใช้จ่ายใดๆ

ในการประชุมแนะนำหลักเกณฑ์นี้ คคส. ได้นำระบบประเมินดังกล่าวมาให้ผู้แทนองค์กรผู้บริโภคได้ทดลองใช้ประเมินองค์กรของตนเองในขั้นพื้นฐานก่อน จากนั้นจึงแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันถึงแนวทางการใช้ระบบประเมินฯ ในการพัฒนาองค์กรผู้บริโภคคุณภาพต่อไป

ถือได้ว่าเป็นกิจกรรมที่สร้างความศรัทธา และชักนำภาคีเครือข่ายองค์กรคุ้มครองผู้บริโภคทุกภาคให้ตื่นตัวต่อการพัฒนาศักยภาพ เพื่อก้าวไปสู่การทำหน้าที่ ‘กลไกการคุ้มครองผู้บริโภคในระดับพื้นที่’ ที่พร้อมจะพัฒนาสู่องค์กรคุณภาพขั้นสูงขึ้นไป

รายงานพิเศษ

ปิติชัย พงษ์วานิชอนันต์

ร่วมใจปกป้องผู้บริโภค ‘สูงวัย’

ประเทศไทยได้เข้าสู่สังคมผู้สูงอายุนานกว่าทศวรรษ ด้วยจำนวนผู้สูงอายุประมาณ 6.9 ล้านคน หรือคิดเป็น ร้อยละ 14 ของประชากรทั้งหมด

นี่เป็นเหมือน ‘ขนมหวาน’ สำหรับกลุ่มผู้จำหน่ายผลิตภัณฑ์เพื่อสุขภาพ ไม่ว่าจะเป็นผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร ยา หรือแม้กระทั่งอุปกรณ์การแพทย์ต่าง ๆ

จากการเสวนาหัวข้อ ‘ผู้สูงอายุกับการบริโภคอาหาร และเครื่องมือแพทย์ที่เป็นปัญหา’ ในการประชุมสมัชชาผู้บริโภคประจำปี 2559 เมื่อวันที่ 29 เมษายน ที่ผ่านมา ผศ.ดร.ภญ.วรรณภา ศรีวิริยานุภาพ รองผู้จัดการ แผนงานพัฒนาวิชาการและกลไกคุ้มครองผู้บริโภคด้านสุขภาพ (คคส.) ได้ชี้ประเด็นที่น่าสนใจว่า แม้ปัจจุบันเทคโนโลยีวิทยาศาสตร์การแพทย์ทำให้ผู้คนมีอายุยืนยาวขึ้นจริง แต่เป็นชีวิตที่เต็มไปด้วยโรค นั่น ย่อมนำไปสู่การตัดสินใจพึ่งพาผลิตภัณฑ์เสริมอาหารในกลุ่มผู้สูงอายุมากขึ้น

“จากการศึกษาที่ผ่านมาพบว่า ผู้สูงอายุเป็นกลุ่มที่บริโภคผลิตภัณฑ์เสริมอาหารมากที่สุด และผู้หญิงนิยมบริโภคมากกว่าผู้ชาย” ผศ.ดร.ภญ.วรรณภา ชี้ข้อมูลสำคัญ

ขณะที่ **ภญ.สุภาวดี เปล่งชัย** จากโรงพยาบาลเสลภูมิ จ.ร้อยเอ็ด หนึ่งในวิทยากรเวทีเดียวกันนี้ได้สะท้อนข้อเท็จจริงจากการเก็บข้อมูลผู้ป่วยโรคเรื้อรังในพื้นที่เกี่ยวกับการใช้ผลิตภัณฑ์สุขภาพ เมื่อปี 2557 พบว่า ผู้สูงอายุในพื้นที่ได้รับผลกระทบจากยาแผนโบราณมากที่สุด

“คนที่กินยาแผนโบราณ 33 คน พบอาการไม่พึงประสงค์ 12 คน เช่น ผื่นแพ้ยา เกิดอาการบวมจากสเตียรอยด์ ง่วงนอน มีจ้ำเลือดออกใต้ผิวหนัง ท้องเสีย ระดับน้ำตาลในเลือดสูงในผู้ป่วยเบาหวาน อึด แน่นท้อง บวมตามร่างกาย

พอลงไปเยี่ยมบ้านพบมีน้ำหมักชีวภาพและยาสมุนไพรจากรดเถยที่บ้าน บางบ้านซื้อตามโฆษณาวิทยุ ที่บอกว่ากินแล้ว อัมพฤกษ์ อัมพาตจะหายหรืออาการดีขึ้น ค่าโฆษณาเช่นนี้ ทำให้ผู้สูงอายุมีความหวังมากกว่าข้อเท็จจริงที่ได้จากโรงพยาบาลว่า โรคเหล่านี้ไม่หาย ต้องกินยาไปตลอดชีวิต”

ไม่ต่างจากการโฆษณาเครื่องมือแพทย์ในชุมชน เช่น การนำ ‘เครื่องแม่เหล็กควอนตัม’ มาให้ชาวบ้านจับ แล้วเครื่องจะแปลผลออกมาว่า สมอง หัวใจ ตับ ไต อวัยวะต่างๆ ในร่างกาย เป็นอย่างไร จากนั้นจ่ายยาให้ชาวบ้านไปกิน

ในที่ประชุมจึงเรียกร้องให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องต้องหันมาให้ความสำคัญกับการจัดระบบคุ้มครองผู้บริโภคแก่ผู้สูงวัย และ **ช่องทางที่ทำได้ทันทีคือ การมีส่วนร่วมของผู้บริโภคทุกคนในการสอดส่องดูแล เป็นหูเป็นตาเฝ้าระวังการโฆษณาที่ผิดกฎหมายด้วยการส่งต่อข้อมูลผ่านช่องทางต่างๆ**

ไม่ว่าจะเป็น สายด่วน อย. 1556 สายด่วนรัฐบาล 1111 สายด่วนตำรวจ บก.ปคบ. 1135 สายด่วน กสทช.1200 รวมทั้งการอัดคลิปโฆษณาที่ผิดกฎหมายอย่างน้อย 1 นาที บันทึกข้อความสำคัญ โดยมีเพียงวันที่ เวลา ช่องที่พบ ชนิดกล่องรับสัญญาณ ชื่อผลิตภัณฑ์ เนื้อหาที่พบ และส่งหลักฐานมายังเพชฌัญญ์ของมูลนิธิเพื่อผู้บริโภค

โลกาภิวัตน์กับสุขภาพคนไทย

ปิติชัย พงษ์วานิชอนันต์

เชื่อมั่นใจ ขายสะดวก ด้วย TalkDD

ปัจจุบัน คนไทยซื้อของออนไลน์มากเป็นอันดับ 1 ในอาเซียนและเป็นอันดับ 3 ในภูมิภาคเอเชีย รองจากเกาหลีและญี่ปุ่น ตลาด E-Commerce ของไทยมีมูลค่าการซื้อขายมากถึง 2 ล้านล้านบาท

ดังนั้น อย่าแปลกใจถ้ามองไปยังคนใกล้ตัวเราแล้วพบว่า... พี่คนนั้นก็เปิดเว็บไซต์ขายกางเกงยีนส์ ขายอะไหล่รถมือสอง ขายขนมนำเข้าจากญี่ปุ่น ส่วนน้องคนนั้นก็ซื้อเสื้อผ้า เครื่องสำอาง กระเป๋า และลิปสติก ฯลฯ ผ่านทางอินเทอร์เน็ต

การทำธุรกิจออนไลน์นั้นง่าย สะดวก รวดเร็ว อยู่ที่ไหนก็ค้าขาย ทำเงินได้ตลอด 24 ชั่วโมง จะหาซื้ออะไรก็แค่ค้นหาข้อมูลสินค้าที่ต้องการทางอินเทอร์เน็ต เมื่อพบเว็บไซต์ที่ต้องการก็ติดต่อสั่งซื้อและชำระเงิน คนขายก็จะส่งของมาให้ถึงบ้าน

ทว่า โลกออนไลน์นั้นไม่ใช่ว่าจะมีแต่ด้านดี ด้านมืดก็มีอยู่ ยิ่งซื้อขายง่ายขายคล่อง ปัญหาจึงตามมามากมาย อย่างที่ผู้บริโภคหลายคนเจอปัญหา เช่น สินค้าที่ได้รับไม่ตรงตามสเปกที่โฆษณาในเว็บไซต์ ของที่ได้มาไม่ครบตามจำนวนที่สั่ง สินค้าชำรุด เสียเวลารอสินค้านานมาก บางเว็บไซต์สินค้าดูดีมีคุณภาพ ผู้ขายแจ้งชื่อ ที่อยู่ น่าเชื่อถือ มีลูกค้าเยอะ แต่เมื่อโอนเงินไปกลับเปิดเว็บไซต์หนีไปอย่างไร้ร่องรอย ฝั่งผู้ขายเองก็โดนเหมือนกัน เช่น ส่งสินค้าไปแล้ว แต่ลูกค้าจ่ายเงินไม่ครบ หรือใช้สลิปโอนเงินปลอม หลอกให้ส่งสินค้าไปให้ก็มี ฯลฯ

ถ้าปล่อยให้ธุรกรรมออนไลน์มีการหลอกลวงกันมาก ๆ ซื้อก็โดนโกงหรือขายก็โดนโกง ไม่นานตลาด E-commerce ต้องซบเซา เพราะผู้คนขาดความเชื่อมั่นที่จะทำการซื้อขายกัน ดังนั้น กลไกการแก้ไขปัญหาที่เกิดจากการซื้อขายสินค้าออนไลน์จึงเป็นสิ่งสำคัญ

TalkDD ผู้ช่วยระงับข้อพิพาททางออนไลน์
สถาบันอนุญาโตตุลาการ (Thailand Arbitration Center:THAC) ซึ่งเป็นหน่วยงานที่ให้บริการด้านอนุญาโตตุลาการและการระงับข้อพิพาทในทางแพ่งและพาณิชย์ จึงได้พัฒนา แอปพลิเคชัน TalkDD ขึ้นมาเพื่อให้บริการ

ระงับข้อพิพาททางออนไลน์ (Online Dispute Resolution — ODR) โดยทำหน้าที่ไกล่เกลี่ย แก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากการซื้อขายออนไลน์ระหว่างผู้ซื้อ ผู้ขาย อย่างครบวงจรและรวดเร็ว

ผู้ขายหรือร้านค้าที่สมัครเป็นสมาชิก TalkDD จะได้รับตราสัญลักษณ์นี้ไปติดตั้งในเว็บไซต์ เพื่อเป็นเครื่องหมายการันตีว่าร้านนี้พร้อมรับผิดชอบต่อผู้บริโภค มีกลไกแก้ไขปัญหาย่างรวดเร็วและเป็นธรรม

หากลูกค้ามีปัญหาสามารถร้องเรียนผ่าน ไอคอน TalkDD ในเว็บไซต์ของร้านค้าได้ทันที โดยระบบจะแจ้งเตือนไปยังผู้ขายให้ทราบถึงปัญหาและขอเรียกร้องของผู้บริโภค โดยขั้นตอนนี้เรียกว่าเป็นการเจรจากระหว่างผู้ซื้อกับผู้ขาย

ทั้ง 2 ฝ่ายสามารถติดต่อสื่อสาร แห้ท เขียนข้อความ แนบไฟล์เอกสารหรือรูปภาพต่างๆ ประกอบการเจรจาเข้าไปในระบบได้ทันที ถ้าพูดคุยตกลงกันได้ปัญหาก็เป็นอันยุติไป

แต่ถ้าเจรจากันไม่สำเร็จจะเข้าสู่กระบวนการระงับข้อพิพาท ซึ่งจะมีคนกลางเข้ามาทำหน้าที่หาทางออกให้กับคู่กรณี ซึ่งถึงที่สุดแล้วจะมีการออกคำแนะนำให้คู่กรณีปฏิบัติ

หากร้านค้าไม่ปฏิบัติตามคำแนะนำ ก็จะถูกถอดออกจากการเป็นสมาชิกของ TalkDD ซึ่งกระบวนการทั้งหมดนี้จะสื่อสารผ่านระบบออนไลน์ ซึ่งสะดวก รวดเร็ว และประหยัดค่าใช้จ่าย

ข้อจำกัดที่ต้องรู้ก่อนเลือก

เมื่อมองจากภาพรวมแล้ว TalkDD น่าจะช่วยให้ผู้บริโภคเกิดความมั่นใจที่จะติดต่อซื้อขายกับร้านค้าที่มีตราสัญลักษณ์ เพราะมีการตรวจสอบจากหน่วยงานมาระดับหนึ่งแล้ว ส่วนผู้ค้าขายออนไลน์ที่เข้าร่วมโครงการนอกจากจะได้ภาพลักษณ์ที่น่าเชื่อถือ มีความรับผิดชอบต่อลูกค้าแล้ว ก็ยังได้ใช้งานระบบ customer service ที่มีประสิทธิภาพ สามารถติดต่อแก้ไขปัญหาให้ลูกค้าได้สะดวกรวดเร็วขึ้น โดยไม่ต้องลงทุนสร้างระบบเอง

อย่างไรก็ตาม เนื่องจากระบบ TalkDD เพิ่งเปิดตัวดำเนินการ จึงยังมีข้อจำกัดอยู่หลายประการ อาทิ เป็นระบบการระงับข้อพิพาททางเลือก ร้านค้าต้องสมัครใจเข้าร่วมสมาชิก โดยปัจจุบันมีเว็บไซต์ขายของออนไลน์มากกว่า 2 แสนแห่งบนอินเทอร์เน็ต จึงต้องอาศัยระยะเวลาและการประชาสัมพันธ์ ใจให้ร้านค้าส่วนใหญ่เข้าร่วมโครงการ

นอกจากนี้ ระบบ TalkDD ติดตั้งได้เฉพาะในเว็บไซต์ ยังไม่ครอบคลุมไปถึงการค้าออนไลน์รูปแบบอื่นๆ อย่าง เฟซบุ๊ก และอินสตาแกรม ซึ่งเป็นช่องทางที่ผู้บริโภคส่วนใหญ่นิยมซื้อสินค้าออนไลน์ ดังนั้น ก็คงต้องใช้ระยะเวลาอีกสักพักในการพัฒนาระบบให้รองรับร้านค้าบนโซเชียลมีเดีย

TalkDD นับเป็นอีกหนึ่งรูปธรรมที่แสดงให้เห็นว่า การทำธุรกิจและการคุ้มครองผู้บริโภคต้องเดินไปด้วยกัน ธุรกิจที่ใส่ใจ ดูแลรับผิดชอบต่อลูกค้า ธุรกิจนั้นย่อมได้รับการสนับสนุนจากผู้บริโภค เพราะในโลกออนไลน์ **'เสียงของผู้บริโภค'** นั้น มีค่าจริงๆ

ถ้าเว็บไซต์ไหน ร้านไหน ได้รับเสียงชื่นชมจากลูกค้าก็ขายดีเป็นเทน้ำเทท่า แต่ถ้าร้านไหน เว็บไซต์ไหนได้รับเสียงตำหนิ ติเตียน แล้วไม่ปรับปรุงแก้ไขก็เตรียมปิดกิจการได้เลย

ว่าด้วย 'เภสัชกรปฐมภูมิ'

สานพลังฉบับนี้ ขอเปิดพื้นที่ให้กับหนังสือ 2 เล่ม 2 อารมณ์ ทว่าเป็นเรื่อง 'เภสัชกรปฐมภูมิ' เหมือนกัน

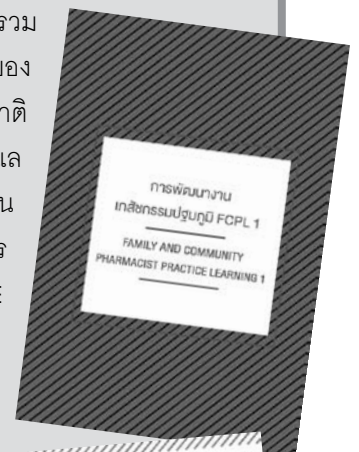
เล่มแรก คือ **การพัฒนางานเภสัชกรรมปฐมภูมิ FCPL 1** เป็นหนังสือแนววิชาการที่รวบรวมผลการดำเนินงานตามโครงการต่างๆ รวม 28 โครงการที่ครอบคลุมประเด็นทั้งในภาพรวมของระบบและเฉพาะพื้นที่ เช่น โครงการร้านยาร่วมให้บริการในระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พื้นที่สำนักงานหลักประกันสุขภาพเขต 2 โครงการปักหมุดแผนที่ร้านนี้มีเภสัชกรฯ โครงการดูแลปัญหาการใช้ยาในผู้ป่วยโดยการเยี่ยมบ้าน ฯลฯ ที่ดำเนินโครงการโดยเภสัชกรผู้ปฏิบัติงานด้านเภสัชกรรมปฐมภูมิในโรงพยาบาลและร้านขายยา ที่เข้าร่วมอบรมหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพเภสัชกรรมระยะสั้น (FAMILY AND COMMUNITY PHARMACIST PRACTICE LEARNING : FCPL) รุ่นที่ 1 ของวิทยาลัยการคุ้มครองผู้บริโภคด้านยาและสุขภาพแห่งประเทศไทย (วคบท.) ด้วยงาน 'เภสัชกรปฐมภูมิ' เป็น 1 ใน 5 วิชาหลักของการฝึกอบรมเพื่อเข้าสอบหนังสืออนุมัติแสดงความรู้ความชำนาญในการประกอบวิชาชีพเภสัชกรรมสาขาการคุ้มครองผู้บริโภคด้านยาและสุขภาพ

เล่มที่สอง เรื่องเล่าการเยี่ยมบ้านของเภสัชกร : **เรียนรู้การดูแลผู้ป่วยด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์** บอกเล่าเรื่องราวผ่านประสบการณ์การ 'เยี่ยมบ้าน' ของเหล่าเภสัชกรที่อบรมหลักสูตร FCPL รุ่นที่ 1 ที่ผ่อนคลายความเป็นวิชาการลงมาด้วยรูปแบบการเขียนแบบเรื่องเล่าอ่านสนุกแต่มีสาระ ให้ผู้อ่านสัมผัสอารมณ์ผ่านมุมมองความรู้สึกของทั้งเภสัชกรและผู้ป่วยได้อย่างเข้าใจลึกซึ้งมากขึ้นเกี่ยวกับปัญหาการใช้ยาในชุมชน

หนังสือสองเล่มนี้จึงเหมาะอย่างยิ่งสำหรับเภสัชกรที่สนใจงาน 'เภสัชกรปฐมภูมิ' ทั้งในมิติของวิชาการและหัวใจความเป็นมนุษย์

คู่มือแนะนำ

"โอบา"

ชี้เป้า 'สินค้าไม่ปลอดภัย' ก่อนระบาดทั่วประเทศ

ปัญหาสินค้าไม่ปลอดภัย เป็นปัญหาสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพของผู้บริโภคอย่างถาวร ในขณะที่ยุทธศาสตร์ด้านการคุ้มครองผู้บริโภค ทั้งด้านงบประมาณและกำลังคนมีจำกัดอย่างไม่อาจเทียบกันได้

ทางออกที่เป็นไปได้จริงท่ามกลางสถานการณ์ดังกล่าวคือการจัดการปัญหาจากในระดับพื้นที่ เพื่อให้ป้องกันและแก้ไขได้อย่าง 'ตรงจุด' และเหมาะสมกับสภาพที่แตกต่างไปในแต่ละพื้นที่

ตั้งแต่ปี 2557 แผนงานพัฒนาวิชาการและกลไกคุ้มครองผู้บริโภคด้านสุขภาพ (คคส.) ได้ร่วมกับภาคีเครือข่ายร่วมกันดำเนินโครงการจัดลำดับความสำคัญของสินค้าไม่ปลอดภัย โดยให้แต่ละพื้นที่ประเมินความเสี่ยงและความเป็นไปได้ในการแก้ไขปัญหาด้วยหลักการจัดลำดับความสำคัญของสินค้าไม่ปลอดภัยระดับจังหวัด

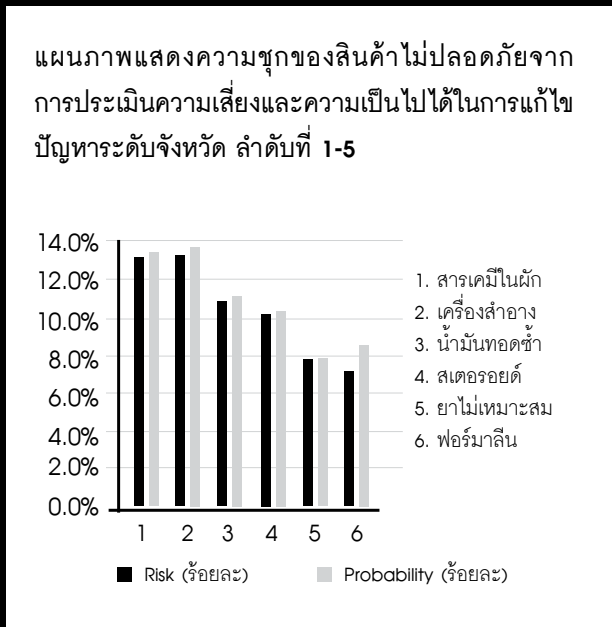
และล่าสุด คคส. ประมวลความรู้ที่ได้จากโครงการดังกล่าวเผยแพร่สู่สังคมในหัวข้อการศึกษาความสำคัญ ความชุกและการกระจายของสินค้าไม่ปลอดภัยในประเทศไทย โดยระดม

ผู้เชี่ยวชาญการคุ้มครองผู้บริโภคด้านสุขภาพของแผนงานฯ มาร่วมกันจัดทำงานชิ้นกล่าว ซึ่งได้ตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารวิจัยระบบสาธารณสุข เมื่อช่วงต้นปีที่ผ่านมา

ประเด็นน่าสนใจจากผลการศึกษาชิ้นนี้ ได้แก่

- จากการประเมินความเสี่ยงและความเป็นไปได้ในการแก้ไข ปัญหาสินค้าไม่ปลอดภัยระดับจังหวัด เมื่อนำมาประมวลภาพรวมในระดับประเทศ พบว่า สินค้าไม่ปลอดภัย 5 อันดับแรก ได้แก่
 - อันดับ 1 สารเคมีเกษตรตกค้างในผักผลไม้/ปลาเค็ม และเครื่องสำอางผสมสารเคมีอันตราย
 - อันดับ 2 น้ำมันทอดซ้ำเสื่อมสภาพ
 - อันดับ 3 สารสเตอรอยด์ปลอมปนในผลิตภัณฑ์สุขภาพ
 - อันดับ 4 ยาไม่เหมาะสมในชุมชน
 - อันดับ 5 สารฟอร์มาลินในอาหาร
- สินค้าไม่ปลอดภัย 6 ชนิดดังกล่าว มีการกระจายความแตกต่างกันตามลักษณะทางภูมิศาสตร์ เช่น สารเคมีเกษตรตกค้างในผัก ผลไม้ และปลาเค็มพบกระจายในพื้นที่ภาคกลาง-ตะวันออก ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบนและภาคใต้ ส่วนภาคเหนือพบกระจายบางส่วนทางฝั่งตะวันตก เครื่องสำอางผสมสารเคมีอันตรายพบกระจายในพื้นที่ภาคกลาง-ตะวันออก ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบนและภาคใต้ ส่วนภาคเหนือพบกระจายบางส่วนทางฝั่งตะวันออก เป็นต้น
- สถานการณ์ปัญหาสินค้าไม่ปลอดภัยในแต่ละพื้นที่มีความเหมือนและแตกต่างกัน โดยความแตกต่างอาจเกิดจากปัจจัยในแต่ละพื้นที่ เช่น พฤติกรรมการบริโภคของผู้บริโภค ลักษณะทางภูมิศาสตร์ที่ส่งผลต่อการกระจายสินค้า ซึ่งเป็นปัจจัยส่งผลต่อการเลือกรายการสินค้าไม่ปลอดภัย

ข้อมูลเหล่านี้อาจเป็น 'เข็มทิศ' ชี้แนะทางไปสู่การกำหนดนโยบาย มาตรการ หรือแผนการจัดการปัญหาสินค้าไม่ปลอดภัยให้อยู่หมัด บนหลักการที่สอดคล้องเหมาะสมกับลักษณะปัญหาในแต่ละพื้นที่

‘คอนซูเมอร์ ชันแนล’ สื่อใหม่ เสริมผู้บริโภคไทยให้ ‘strong’

ภายหลังจากที่ กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ที่ 10 อุบลราชธานี ได้พัฒนา ‘ระบบแจ้งเตือนภัยและฐานข้อมูลคุณภาพความปลอดภัยผลิตภัณฑ์สุขภาพ’ หรือ ‘ซิงเกิล วินโดว์’ (Single Window) มาตั้งแต่ปี 2552 โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่ผู้บริโภคสามารถเข้าถึงได้ง่าย เช่น เว็บไซต์ www.tumdee.org/alert เข้ามาเป็นอีกช่องทางหนึ่งในการสื่อสารข้อมูลผลิตภัณฑ์สุขภาพที่ไม่ปลอดภัยต่อผู้บริโภค ไม่ว่าจะเป็นยา ผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร และเครื่องสำอาง โดยมี กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ และ ศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์ ซึ่งเป็นหน่วยตรวจวิเคราะห์ผลิตภัณฑ์ที่กระจายอยู่ตามทุกภูมิภาคเป็นแหล่งข้อมูลหลัก เพื่อให้ผู้บริโภคสามารถสืบค้นข้อมูลผลิตภัณฑ์สุขภาพที่

ไม่แน่ใจได้ ในขณะที่เดียวกันผู้บริโภคเองก็สามารถแจ้งเบาะแสหรือส่งสัญญาณให้เจ้าหน้าที่เกี่ยวข้องได้เข้าไปตรวจสอบผลิตภัณฑ์ที่ไม่แน่ใจว่าปลอดภัยได้เช่นกัน

อย่างเช่น กรณีล่าสุดที่เขตพื้นที่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลก่อ อ.วารินชำราบ จ.อุบลราชธานี พบว่าผู้บริโภคในพื้นที่ใช้ยาบำรุงร่างกายผิดวัตถุประสงค์ โดยนำมาใช้ดื่มแทนแอลกอฮอล์เป็นจำนวนมาก จนนำมาสู่การตรวจสอบผลิตภัณฑ์นี้โดยกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ และพบว่าผลิตภัณฑ์นั้นมีการใช้สารคลอโรฟอร์มและมีปริมาณแอลกอฮอล์เอทานอลเกินกว่าที่แจ้งไว้ในการขึ้นทะเบียน (ดูข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่ หน้า 6-7)

พลังสื่อร่วมคิด เพื่อบริโภค

© 11 May 2016 10:51 AM Channel

เหตุการณ์นี้ได้ถูกนำไปแจ้งเตือนภัยข้อมูลที่พบไปยังระบบซิงเกิล วินโดว์ และขยายพื้นที่การรับรู้ข้อมูลเหล่านี้สู่ผู้บริโภคในวงกว้าง ผ่าน ‘คอนซูเมอร์ ชันแนล’ (Consumer Channel) รายการโทรทัศน์ที่ว่าด้วยการรู้เท่าทันโลกบริโภค ซึ่งเป็นอีกหนึ่งช่องทางในการสื่อสารประเด็นต่างๆ ที่เกี่ยวกับการคุ้มครองผู้บริโภคในรูปแบบที่ ‘เข้าใจ’ และ ‘เข้าถึง’ ง่ายยิ่งขึ้น โดยชมผ่านเว็บไซต์ของ คคส. (<http://www.thaihealthconsumer.org>) เว็บไซต์ของนิตยสารเวย์ (<http://waymagazine.org/channel/consumer-channel>) หรือเว็บไซต์ยูทูป (YouTube)

ช่องทางการสื่อสารเหล่านี้ช่วยขยายการรับรู้จากพื้นที่เล็กๆ ไปสู่ผู้บริโภคทั่วสารทิศได้ง่ายๆ เพียงผู้บริโภคสื่อช่วยกันส่งต่อข้อมูลสร้างการตื่นรู้ให้เพื่อนๆ ในกลุ่ม หรือในเครือข่าย และนำไปสู่การผลักดันประเด็นสาธารณะได้ในที่สุด

พูดแบบคนรุ่นใหม่ก็ต้องบอกว่า นี่คือนวัตกรรมที่ช่วยเสริมพลังให้ผู้บริโภคไทย ‘strong’ (strong) ไปด้วยกัน

‘ปมอลวน’ กลไกคุ้มครองผู้บริโภค

หลังงานวิจัย สถานการณ์ความปลอดภัยของการบริโภคน้ำดื่มจากตู้น้ำดื่มหยอดเหรียญ ที่จัดทำโดย คณะกรรมการองค์การอิสระเพื่อการคุ้มครองผู้บริโภค ภาคประชาชน (คอบช.) ออกเผยแพร่สู่สังคม จนทำให้เกิดกระแสความตื่นตัวในการกำกับดูแลคุณภาพแหล่งน้ำดื่มที่มีความสำคัญต่อการดำรงชีพและคุณภาพชีวิตของประชาชนในยุคปัจจุบันอย่างกว้างขวาง

สิ่งหนึ่งที่เกิดตามมาก็คือ การตีแผ่ปัญหาสำคัญที่สร้างอุปสรรคต่อการคุ้มครองผู้บริโภคให้เกิดประสิทธิภาพ นั่นคือ กลไกควบคุมดูแลคุณภาพของสินค้าและบริการต่างๆ ซ้ำซ้อนและยุ่งเหยิง ส่งผลให้ปัญหาที่ก่อผลกระทบอย่างสูงต่อสุขภาพของผู้บริโภคไม่ได้รับการแก้ไข ทั้งที่ไม่ว่าใครก็เห็นความเสี่ยงได้ตำตา

กรณี ‘ตู้น้ำดื่มหยอดเหรียญ’ ถือเป็นตัวอย่างที่ชัดเจนมากที่สุดเรื่องหนึ่ง เพราะสืบสาวพบมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจำนวนมาก โดยแต่ละหน่วยรับผิดชอบเฉพาะ ‘ส่วนเสี้ยว’ ชาติผู้ดูแลภาพรวมทั้งหมด

เริ่มจาก การขออนุญาต (องค์กรปกครองท้องถิ่น) การกำหนดคุณภาพตู้ และอุปกรณ์ (สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม-สมอ.) การแสดงฉลาก (สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค-สคบ.) การบำรุงรักษา (องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น, ผู้ประกอบการ) การควบคุม คุณภาพน้ำที่เข้าสู่เครื่อง (การประปา) คุณภาพน้ำที่ออกจากตู้ (สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา-อย.) การเฝ้าระวังด้านคุณภาพน้ำและการแสดงฉลาก (อปท., กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์, อย., สคบ.) ฯลฯ

แม้ว่าในเรื่องของตู้น้ำดื่มหยอดเหรียญได้มีความร่วมมือโดยสมัครใจจากหน่วยงานเหล่านี้ ประสานความร่วมมือผ่านกลไกเฉพาะกิจคือ คณะกรรมการพิจารณาแนวทางการจัดทำข้อบังคับกฎหมายเพื่อควบคุมคุณภาพตู้น้ำดื่มหยอดเหรียญ แต่ไม่อาจปฏิเสธได้ว่า นี่คือปัญหาสำคัญของการคุ้มครองผู้บริโภคที่สังคมไทยต้องเร่งหาทางออก

เพราะยังมีสินค้าบริการอื่นๆ อีกมากมายที่ติดหล่ม

แผนงานพัฒนาวิชาการและกลไกคุ้มครองผู้บริโภคด้านสุขภาพ (คคส.)
คณะเภสัชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถ.พญาไท เขตปทุมวัน กรุงเทพฯ 10330

รู้จัก คคส. ในปี 2546 - 2548 สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ได้ร่วมกับ หน่วยปฏิบัติการวิจัยเภสัชศาสตร์สังคม (วจภส.) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ดำเนินโครงการคุ้มครองผู้บริโภคด้านสุขภาพ (คคส.) เพื่อสนับสนุนแผนงานเชิงรุกที่มุ่งพัฒนาการคุ้มครองผู้บริโภคโดยภาคประชาสังคมให้เกิดความเข้มแข็ง ในปี 2549 เป็นต้นมา ได้มีการขยายขอบเขตการดำเนินงานสู่การเป็นหน่วยขับเคลื่อนการสนับสนุนพลังสังคม พลังปัญญา และพลังนโยบาย เพื่อนำไปสู่การพัฒนากระบวนการคุ้มครองผู้บริโภคด้านสุขภาพ ภายใต้ชื่อ แผนงานคุ้มครองผู้บริโภคด้านสุขภาพ (คคส.) พ.ศ. 2549 - 2554 และ แผนงานพัฒนาวิชาการและกลไกคุ้มครองผู้บริโภคด้านสุขภาพ (คคส.) พ.ศ. 2555 - 2559 โดยความร่วมมือระหว่าง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กับ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ผ่านการทำงาน 3 ส่วนหลัก ได้แก่ (1) การส่งเสริมและพัฒนาระบบการคุ้มครองผู้บริโภคที่มุ่งเน้นการขยายพื้นที่ทางสังคมอย่างกว้างขวาง (2) การวิจัยและจัดการองค์ความรู้ ที่มุ่งเน้นการขยายพื้นที่ทางปัญญา และ (3) การเสนอแนะเชิงนโยบายและกฎหมายเพื่อการคุ้มครองผู้บริโภคโดยกระบวนการมีส่วนร่วม